

Kesän säilörehut syöttöön

■ Teksti: Auvo Sairanen
■ Kuvat: Tarja Jalkanen, Auvo Sairanen

Syksyn saapuessa ajatukset täytyy kääntää sisäruokintakauteen. Suunnittelu vaatii katsauksen kesän aikana tehdyn säilörehun määrään ja laatuun. Riittääkö rehumäärä ja minkälainen väkirehutäydennys tarvitaan?

Mennyntä kesä oli esimerkiksi sään ääri-ilmiöiden voimistumisesta. Alkukesän olosuhteet tuottivat hyvän sadon, mutta heinäkuun ennätyshelteet pysäyttivät nurmen kasvun. Loppukesän sateiden myötä sadonmuodostus käynnistyi uudelleen. Alkusyky oli koko maassa hyvin sateinen ja märkä syksy tuo mukanaan märkää säilörehua.

Toisen sadon laatu riippuu täysin korjuukertojen ajoituksesta. Ei niinkään korjuupäivämäärästä vaan jälkikasvuajan pituudesta ja mahdollisen kuivuuden kestosta. Kuivan kauden lopussa korjattu säilörehun toinen sato voi olla määrältään pieni ja D-arvoltaan hyvä.

Toisaalta sateiden alle jäänyt ja kauan kasvanut toinen sato on odotusarvoltaan heikosti sulavaa. Rehusta täytyy ottaa edustava analyysi laadun selvittämiseksi. Edustava tarkoittaa useasta eri kohdasta kerättyä rehunäytettä, joka kuvaa hyvin käytettävää rehueraa.

Sulavuudeltaan huono sato vaatii suuren väkirehuosuden tuotosten ylläpitämiseksi. Kuivuus haittasi tänä kesänä yleisesti myös viljoja ja viljan hinta tulee todennäköisesti pysymään korkealla. Säilörehun huono sulavuus yhdessä korkean viljanhinnan kanssa väistämättä alentaa maidontuotannon kannattavuutta.

Rehut korjattiin pikkukakkonen-strategialla

Luke Maaningan tutkimusmaatilalla ensimmäinen säilörehun korjattiin säästä ja urakoitsi-

Jotta ruokintasuunnitelmat saadaan räätälöityä optimiaaliksi, kannattaa ottaa säilörehun eri eristä edustavat näytteet. Parhaat rehut kannattaa syöttää heti syksyllä, jotta poikivien lehmien energiataaseit pysyvät hyvinä.

jan saatavuudesta johtuen olosuhteisiin nähden aikaisin 9.6. Tavoitteena oli korjuuajakastraattia pikkukakkosen hyvin sulavat säilörehut ja tulevan sisäruo-

kintakauden aikana sovellettava matalaväkirehustaus.

Ensimmäinen sato oli 2800 kuiva-ainekiloa hehtaarilta eli suhteellisen pieni, mutta sulavuudeltaan hyvä, 720 grammaa kilossa kuiva-ainetta. Toinen sato korjattiin 9.7. ja satoa saatiin kuivuudesta ja aikaisesta ajankohdasta huolimatta 2500 kuiva-ainekiloa hehtaarilta. Korjuuajanäytteiden perusteella D-arvo oli 690 grammaa kuiva-ainekilossa. Lukujen perusteella korjuupäivä olisi voinut olla jopa hieman aiemmin. Nurmen kasvu lähti uudelleen liikenteeseen sateiden myötä heinäkuun lopussa ja viimeinen korjuu tehtiin 30.8. Sato oli 2100 kuiva-ainekiloa hehtaarilta.

Tulevalla sisäruokintakaudella lypsylehmien tavoitteellinen keskimääräinen väkirehu-

Laakasäilön päätyyn rakennettu ajoluiska mahdollistaa läpiajettavan täytön. Samalla säilön päälle on helppo ajaa, vaikka rehu olisi kosteaa sateisen korjuukelin aikana.

osuus sisäruokinta-aikana on ruokintakokeen vuoksi 30–35 prosenttia. Kesän säilörehusadon laadun perusteella tuotokset pysyvät oletettavasti nykyisellä tasolla. Väkirehun valkuaispitoisuus pidetään korkealla, jotta ruokinnan OIV taso on luokkaa 95 grammaa kuiva-ainekilossa. Valkuaisruokinnan lisääminen tätä runsaammaksi ei paranna taloudellista lopputulosta.

Ruokintastrategian toteutumista talven 2021-2022 aikana voi seurata osoitteessa www.luke.fi/hiilimaito.

Säilörehun laadussa selvää vaihtelua

Valion keräämien analyysien perusteella ensimmäinen sato oli koko maassa sulavuudeltaan kohtuullinen, mutta toinen sato yleisesti tavanomaista heikompi sulavuudeltaan. Tilojen välillä vaihtelua on tietysti paljon.

Kolmannen rehusadon laatu on kaikkein arvoituksellisin. Lyhyellä jälkikasvuajalla ja aurinkoisena syksynä rehu oletusarvoisesti tuottaa hyvin maitoa.

Mennyt syksy oli kuitenkin sateinen ja jälkikasvu aika on saattanut jäädä pitkäksi. Tällaista rehua syötettäessä on odotettavissa lehmien ehtymistä. Märän syysrehun kanssa väkirehuosuutta ei voi lisätä edes tavanomaista suuremmaksi ja vastapoikineiden lehmien ryhmälle olisi hyvä kaivaa varastosta terästyssäilörehua syysrehun lisäkkeeksi. Tässä yhteydessä terästyssäilörehu tarkoittaa aikaisiin korjattua, hyvälaatuista ensimmäisen sadon rehua.

Laadultaan parhaat rehut tulisi syöttää nyt syksyllä, jotta poikivien lehmien energiataseet pysyvät kunnossa ja lehmät tiinehtyvät hyvin. Jälkisato kannattaa pitää säilössä stabiloitumassa ja syöttää talvikaudella mahdollisesti alemman maidonhinnan aikana.

Väkirehutäydennys täytyy aina säätää säilörehun laadun mukaan. Talvikaudella väkirehumäärää voi tinkiä totuttua pienemmäksi, jos varastoissa on riittävästi hyvälaatuista säilörehua ja viljan hinta on korkea.

Ruokintasuunnitelmaa tehtäessä pääsääntö on, että heikosti

sulavan säilörehun tuotantovai- kutusta ei voi korjata runsaalla valkuaisruokinnalla. Säilörehun matalaa energiaväkirehun määrää lisäämällä. Joka tapauksessa maitoyrittäjä joutuu puntaroi- maan väkirehulaskun ja maito- tilin välillä.

Kannattavan ruokinnan suunnittelu on talousoptimointia ja tuloksen laskentaan tarvitaan esimerkiksi Karjakompassia. Taloudellinen optimituotos alenee viljan hinnan noustessa. Vastapoikineilla energiataseen ja terveyden hallinta ajaa kuitenkin talousoptimoinnin edelle.

Säilörehuvarastot kuntoon

Pitkällä tähtäimellä eri kesien kasvuolosuhteiden vaihtelua voidaan tasata ainoastaan pitämällä varmuusvarasto järkevän suuruisena. Varastotilaa saisi olla vähintään 1,5 vuoden tarve.

Hyvälaatuinen säilörehu vaatii huolellisen säilöntäyttäjän. Tiivistävän koneen täytyy kulkea koko ajan ja säilön päällisyys täytyy muotoilla keskeltä korkeammaksi. Liian tasainen muotoilu johtaa helposti sadeveden

kerääntymiseen säilön päälle. Vesi etsii reitin reunasta rehun sekaan ja laitarehu pilaantuu.

Täytön kannalta leveä säilö on helppo. Toisaalta rehun leikkuupinta saattaa jäädä liian laajaksi ja kesällä rehu lämpenee herkästi. Laakasäilöjä rakentessa kannattaakin kesäsyöttöön varata talvea kapeampi säilön- leveys.

Toinen vaihtoehto on varastoida kesäkauden rehu paaleihin. Paalaus antaa muutenkin joustoa eri rehulaatujen syöttöön. Esimerkiksi terästyssäilöä vastapoikineille ja matalan sulavuuden rehua ummussa oleville.

Yksi keino parantaa säilörehun laatua on ajoluiskan teko laakasäilön päätyyn. Säilö on toisesta päädyistä suljettu puolen elementin korkeudelta ja ulkopuolelle rakennetaan betonipintainen ramppi. Rampin kautta säilön päälle pääsee helposti vaikka rehu olisi märkää. Puolitain suljettu pääty vähentää lisäksi huonon päätyrehun osuutta. □

Kirjoittaja toimii erikoistutkijana Luke Maaningalla.